

Ecologisch onderzoek binnen en nabij het plangebied Windturbine IFF Tilburg

Opdrachtgever: Bosch & Van Rijn Utrecht

April 2012

Antonie van Diemenstraat 20 5018 CW Tilburg 013-5802237 Eac@home.nl

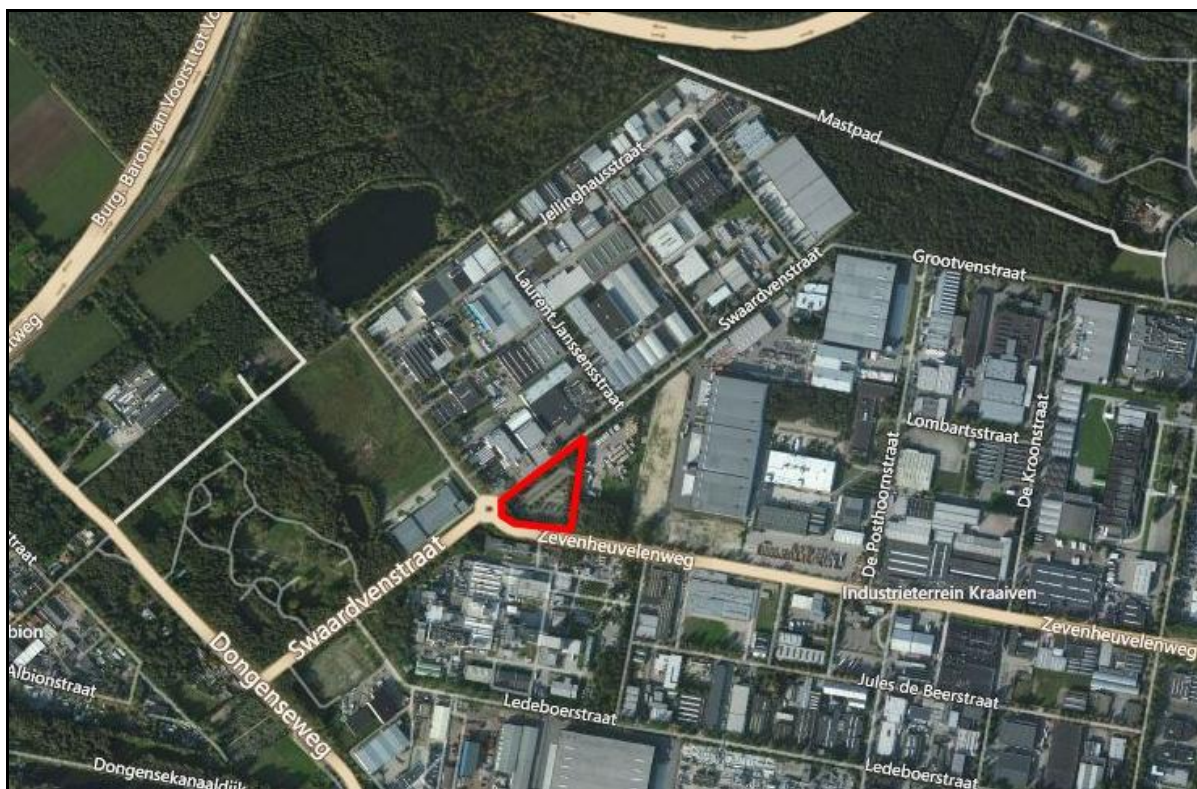
Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Analyse natuurwaarden binnen en nabij het plangebied.....	2
2.1. Gebruikte gegevens	2
2.2. Vaatplanten	2
2.3. Dagvlinders, libellen en andere ongewervelden.....	3
2.4. Amfibieën en reptielen	3
2.5. Zoogdieren	3
2.5.1. Vleermuizen	3
2.5.2. Grondgebonden zoogdieren.....	3
2.6. Vogels.....	4
3. Toetsing Flora- en faunawet.....	4
3.1. Tabel 1: algemene soorten.....	4
3.1.1. Algemene beschrijving	4
3.1.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.	4
3.2. Tabel 2: overige soorten.....	5
3.2.1. Algemene beschrijving	5
3.2.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.	5
3.3. Tabel 3: soorten van Bijlage 1 van Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en soorten opgenomen in Bijlage IV van EU-Habitatrichtlijn	5
3.3.1. Algemene beschrijving	5
3.3.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.	6
3.4. Vogels.....	6
3.4.1. Algemene beschrijving	6
3.4.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.	8
4. Toetsing Natura 2000.....	8
4.1. Beleid	8
4.2. De begrenzing van de Natura 2000 en het plangebied	9
5. Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	9
5.1. Beleid	9
5.2. De begrenzing van de EHS en het plangebied	9
6. Kadernota Groene Mal.....	10
6.1. Beleid	10
6.2. De begrenzing van de Groene Mal en het plangebied	10
7. Conclusies en aanbevelingen.....	10
8. Literatuur en bronvermelding	12

1. Inleiding

Het voornemen is om binnen het plangebied aan de Zevenheuvelenweg te Tilburg een windturbine te plaatsen. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1,4 hectare en is momenteel in gebruik als parkeerplaats. Alvorens gestart kan worden met deze herinrichting van het plangebied dient te worden nagegaan welke natuurwaarden binnen het plangebied aanwezig (kunnen) zijn, in welke mate deze natuurwaarden beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet, in hoeverre de beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied worden aangetast door de geplande activiteiten en of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

In maart 2012 is door Bosch & Van Rijn uit Utrecht aan het Ecologisch Adviesbureau Cools de opdracht verleend om een ecologisch onderzoek uit te voeren naar de eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied en de geplande activiteiten te toetsen aan het bestaande natuurbeleid.

Afbeelding 1: ligging en begrenzing van het plangebied (rode lijn).

2. Analyse natuurwaarden binnen en nabij het plangebied

2.1. Gebruikte gegevens

Op 31 maart 2012 is het plangebied en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van beschermde en bedreigde planten- en diersoorten en om een beeld te krijgen van de potentiële natuurwaarden. Daarnaast is gebruik gemaakt van inventarisaties die de afgelopen jaren door het Ecologisch Adviesbureau Cools zijn uitgevoerd in de nabijgelegen bos- en natuurgebieden en van waarnemingen van diersoorten op de website Waarneming.nl.

2.2. Vaatplanten en huidig gebruik

Het plangebied bestaat momenteel nagenoeg geheel uit een parkeerplaats van IFF. Rondom de parkeerplaats komt een smalle groenzone voor met aangeplante struiken en bomen, waaronder berk en eik. Aan de oostzijde van het plangebied bevindt zich een bosje met berk, eik en den met in de ondergroei braam en grassen. Wettelijk beschermde plantensoorten zijn binnen dan wel direct nabij het plangebied niet waargenomen. Uitgaande van het veldbezoek, bestaande gegevens, de huidige inrichting en een deskundigenoordeel, is de mogelijkheid dat er binnen het plangebied beschermde plantensoorten kunnen voorkomen geheel uitgesloten.

ten. In het direct naast het plangebied gelegen bosje kan eventueel de wettelijk beschermde brede wesenorchis voorkomen. Langs de vijver op het Landgoed Charlotte komt de beschermde koningsvaren voor. Andere wettelijk beschermde of landelijk bedreigde plantensoorten komen in de nabijheid van het plangebied niet voor.

2.3. Dagvlinders, libellen en andere ongewervelden

Op basis van het veldbezoek, bestaande gegevens, een deskundigenoordeel en de huidige inrichting kan worden bepaald dat het plangebied geen bijzonder leefgebied is dan wel kan zijn voor dagvlinders, aangezien belangrijke elementen (ondermeer bloemrijke struiken, schrale graslandvegetaties, ruigten en/of structuurrijke bosranden) uit het leefgebied van dagvlinders geheel ontbreken binnen het plangebied. Het plangebied zal binnen het vliegseizoen van dagvlinders zeer waarschijnlijk worden bezocht door een of enkele exemplaren van (zeer) algemene dagvlindersoorten, zoals het klein en groot koolwitje, dagpauwoog, bont zandoogje en boomblauwtje. Deze (zeer) algemene dagvlindersoorten zijn niet beschermd volgens de Flora- en faunawet dan wel opgenomen in de landelijke lijst van bedreigde dagvlindersoorten.

Door de afwezigheid van poelen, vijvers, sloten of andere wateren is het plangebied geen bijzonder leefgebied voor libellen. Het plangebied zal binnen het vliegseizoen van libellen mogelijk worden bezocht door zwervende exemplaren van algemene libellensoorten, zoals het lantaarntje, houtpantserjuffer of gewone oeverlibel. De aanwezigheid van wettelijk beschermde of bedreigde libellensoorten dan wel andere ongewervelde diersoorten (zoals sprinkhanen, hommels of bijen) is uitgesloten aangezien geschikt leefgebied voor deze soorten binnen en/of nabij het plangebied ontbreekt.

2.4. Amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied komen geen poelen, vijvers, sloten of andere wateren voor, die (kunnen) dienen als een voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Geschikt land- en overwinteringsbiotoop voor amfibieën komt binnen het plangebied niet voor. Nabij het plangebied komt in de vijver op het Landgoed Charlotte een kleine populatie van de wettelijk beschermde bruine kikker voor. Aangezien deze voortplantingsplaats op circa 250 meter van het plangebied ligt bestaat de kans dat rondtrekkende, veelal jonge, exemplaren van de bruine kikker het plangebied zeer tijdelijk kunnen 'bezoeken'.

Voor reptielen, zoals de levendbarende hagedis of hazelworm is het plangebied totaal ongeschikt als een onderdeel van het leefgebied.

2.5. Zoogdieren

2.5.1. Vleermuizen

Op basis van het veldbezoek, bestaande gegevens, de huidige inrichting en een deskundigenoordeel mag worden aangenomen dat langs de bomen binnen het plangebied af en toe maximaal enkele exemplaren van de algemene gewone dwergvleermuis foerageren en mogelijk een of enkele exemplaren van de iets minder algemene laatvlieger. De kans dat andere, meer zeldzamere, vleermuissoorten het plangebied gebruiken als foerageergebied is bijzonder klein tot uitgesloten, aangezien geschikte elementen ontbreken.

In het plangebied komen geen bomen voor die geschikt kunnen zijn voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Door de afwezigheid van geschikte lijnvormige elementen is er binnen het plangebied ook geen vaste vliegroute van vleermuizen aanwezig. Een vliegroute wordt door vleermuizen regelmatig gebruikt als verbinding tussen de slaapplek en het foerageergebied.

Het Landgoed Charlotte en De Mast zijn waardevolle foerageergebieden voor vleermuizen. Naast de gewone dwergvleermuis en laatvlieger foerageren in deze gebieden de watervleermuis, grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Vaste verblijfplaatsen in bomen of gebouwen komen ook hier niet voor.

Alle vleermuizen zijn beschermd volgens de tabel 3 van de Flora- en faunawet.

2.5.2. Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren. Op basis van de huidige inrichting van het plangebied bestaande gegevens en een deskundigenoordeel mag worden aangenomen dat het plangebied minimaal een foerageergebied en/of vaste verblijfplaats is voor de huismuis, bosmuis, huismuis en konijn. De eekhoorn en vos hebben vaste verblijfplaatsen op het Landgoed Charlotte en in De Mast. De kans dat foeragerende exemplaren van de eekhoorn en vos af en toe het plangebied 'bezoeken' is

niet uit te sluiten. De huisspitsmuis, bosmuis, vos en konijn zijn beschermd volgens de tabel 1 van de Flora- en faunawet. De eekhoorn is beschermd volgens tabel 2 van de Flora- en faunawet.

2.6. Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn enkele foeragerende exemplaren waargenomen van de koolmees, pimpelmees, vink, merel, ekster, kauw, zwarte kraai, groenling, heggenmus, roodborst, gaai, houtduif en Turkse tortel. De kans dat enkele vogelsoorten ook broeden binnen het plangebied is zeer aannemelijk, in bijzonder geldt dit voor de ekster, zwarte kraai, merel en houtduif. Daarnaast kan het plangebied een foerageergebied en vooral ook tijdelijke rustplaats zijn voor (iets) minder algemene vogelsoorten zoals de torenvalk, sperwer en grote bonte specht. Genoemde soorten broeden op het Landgoed Charlotte en/of De Mast. Alle vogelsoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet.

3. Toetsing Flora- en faunawet

Activiteiten die een schadelijk effect hebben op soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet zijn in principe verboden. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken, met een vrijstelling, door het nemen van mitigerende maatregelen of door een ontheffing.

In de Flora- en faunawet zijn de beschermde planten- en diersoorten verdeeld in vier groepen.

3.1. Tabel 1: algemene soorten

3.1.1. Algemene beschrijving

Van de 43 soorten die in tabel 1 zijn opgenomen komen bijna alle soorten in Noord-Brabant voor. Naast diverse algemene soorten, zoals de mol, het konijn, de rosse woelmuis, bosmuis, bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad, behoren tot tabel 1 ook enkele provinciaal minder algemene soorten zoals de meerkikker, kleine watersalamander, egel, bunzing, koningsvaren, zwanenbloem, brede wespenorchis, dotterbloem en grasklokje.

Voor de soorten opgenomen in tabel 1 geldt een vrijstelling van de volgende verbodsartikelen:

Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te veront- rusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Voor deze soorten hoeft dus geen ontheffing te worden aangevraagd dan wel een gedragscode te worden opgesteld of gevolgd. Een vrijstelling betekent echter niet dat de soorten niet meer beschermd zijn en geldt er nog altijd de zogenaamde zorgplicht: *‘Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.’*

3.1.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.

Binnen het plangebied komen van de soorten die behoren tot de tabel 1 maximaal enkele soorten voor, te weten de huisspitsmuis, bosmuis, vos en het konijn. Ook de kans dat rondtrekkende, veelal jonge, exemplaren van de bruine kikker het plangebied zeer tijdelijk kunnen ‘bezoeken’ kan niet worden uitgesloten. Door de geplande activiteiten zal de functie als foerageergebied van de genoemde zoogdiersoorten en tijdelijke ver-

blijfplaats voor de genoemde amfibiesoort deels of geheel verdwijnen. In de directe omgeving van het plangebied is voor de genoemde soorten echter voldoende en geschikter leefgebied aanwezig dan binnen het plangebied.

3.2. Tabel 2: overige soorten

3.2.1. Algemene beschrijving

Van de 102 soorten die in tabel 2 zijn opgenomen komen er 38 soorten in Noord-Brabant voor. De meeste soorten zijn (zeer) zeldzaam. Vrij algemeen tot vrij zeldzaam zijn de wilde gagel, kleine en ronde zonnedaauw, klokjesgentiaan, het waterdrieblad, de eekhoorn, levendbarende hagedis, Alpenwatersalamander en kleine modderkruiper. Voor de soorten opgenomen in tabel 2 geldt een vrijstelling van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 (zie paragraaf 2.1) als de geplande activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode wordt meestal opgesteld per een organisatie, sector of bedrijfsschap. In een gedragscode staat beschreven hoe de schade aan beschermde soorten (zoveel mogelijk) wordt voorkomen of hoe de gunstige staat van instandhouding van soorten wordt gegarandeerd door bepaalde maatregelen binnen of buiten het gebied. Een gedragscode moet worden ingediend voor goedkeuring bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Er mag ook gebruik worden gemaakt van een reeds bestaande en goedgekeurde gedragscode met betrekking tot soortgelijke werkzaamheden die zullen worden uitgevoerd binnen het desbetreffende gebied.

Bij een gebruik van een gedragscode is de aanvraag van een ontheffing niet nodig, maar de activiteiten moeten aantoonbaar worden uitgevoerd zoals in de gedragscode staat aangegeven. Door de Minister zijn gedragscodes definitief goedgekeurd met betrekking tot ondermeer de bouw- en ontwikkelsector, bosbeheer, natuurbeheer en beheer gemeentelijke groenvoorzieningen.

Als er niet wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode dan moet worden aangetoond of er al dan niet mitigerende maatregelen kunnen worden genomen die de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van een soort uit tabel 2 garanderen. Als deze maatregelen kunnen worden uitgevoerd dan is de aanvraag van een ontheffing voor de soorten uit tabel 2 niet nodig. Om er zeker van te zijn dat de geplande maatregelen voldoende zijn moeten de maatregelen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Dienst Regelingen.

Als de mitigerende maatregelen niet kunnen worden uitgevoerd dan moet een ontheffing voor de soorten uit tabel 2 worden aangevraagd. De aanvraag wordt bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de geplande activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

3.2.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.

Van de soorten die behoren tot de tabel 2 zijn binnen het plangebied geen soorten waargenomen.

3.3. Tabel 3: soorten van Bijlage 1 van Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en soorten opgenomen in Bijlage IV van EU-Habitatrichtlijn

3.3.1. Algemene beschrijving

Van de 105 soorten die in tabel 3 zijn opgenomen komen er circa 30 soorten in Noord-Brabant voor, zoals diverse vleermuissoorten, de das, hazelworm, vinpootsalamander, boomkikker, kamsalamander, grote modderkruiper, drijvende waterweegbree en het heideblauwtje. De meeste soorten zijn provinciaal (zeer) zeldzaam. Minder zeldzaam zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en plaatselijk ook het heideblauwtje en de vinpootsalamander.

De aanvraag van een ontheffing is niet nodig als er maatregelen kunnen worden genomen die de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van een soort uit tabel 3 garanderen. Om er zeker van te zijn dat de geplande maatregelen voldoende zijn moeten de maatregelen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Dienst Regelingen.

Als de mitigerende maatregelen niet kunnen worden uitgevoerd dan moet een ontheffing voor de soorten uit tabel 3 worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en / of verblijfplaats aangetast door de geplande activiteiten?
- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Voor soorten uit tabel 3 geldt dat voor een ruimtelijke ingreep ontheffing wordt verleend op grond van de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Een ontheffing wordt niet verleend voor Bijlage IV-soorten in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, echter wel voor de Bijlage 1-soorten.

De Dienst Regelingen beoordeelt uiteindelijk of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

3.3.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.

Op basis van het veldbezoek, bestaande gegevens, de huidige inrichting en een deskundigenoordeel mag worden aangenomen dat langs de bomen binnen het plangebied af en toe maximaal enkele exemplaren van de algemene gewone dwergvleermuis foerageren en mogelijk een of enkele exemplaren van de iets minder algemene laatvlieger. De kans dat andere, meer zeldzamere, vleermuissoorten het plangebied gebruiken als foerageergebied is bijzonder klein tot uitgesloten, aangezien geschikte elementen ontbreken.

In het plangebied komen geen bomen voor die geschikt kunnen zijn voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Door de afwezigheid van geschikte lijnvormige elementen is er binnen het plangebied ook geen vaste vliegroute van vleermuizen aanwezig.

Door de herinrichting zal het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger deels tot geheel verdwijnen. Op lokaal niveau ontstaan er echter geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten aangezien in de omgeving geschikter foerageergebied voorkomt.

Effecten van de windturbine op vleermuizen

Vleermuizen die hoger vliegen dan 20-30 meter kunnen in aanraking komen met het rotorblad van de windturbine. Van de soorten die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen is de rosse vleermuis de enige soort die regelmatig op deze hoogte vliegt. De andere waargenomen soorten vliegen meestal lager, tenzij ze door hoge bomen min of meer gedwongen worden hoger te vliegen. De afgelopen jaren is het aantal waarnemingen van de rosse vleermuis in de omgeving van het plangebied echter zeer laag, alsook het aantal exemplaren, waarbij het meestal een-twee exemplaren betreft. De kans dat exemplaren van de rosse vleermuis in aanraking komen met de windturbine is dan ook maximaal bijzonder klein.

Sommige turbinerotoren produceren een ultrasoon gesuis met een frequentiebereik dat 'hoorbaar' is voor bepaalde vleermuissoorten. Het is mogelijk dat door de verstorende werking van de windturbine het plangebied minder geschikt zal worden als foerageergebied voor vleermuizen. Zoals reeds eerder is beschreven is het plangebied momenteel geen waardevol foerageergebied voor vleermuizen en komt er in de omgeving van het plangebied wel waardevol foerageergebied voor op het Landgoed Charlotte en De Mast. Aangezien deze foerageergebieden zich bevinden op enkele honderden meters van het plangebied zal de verstorende invloed van de windturbine zeer klein tot niet aanwezig zijn op foeragerende vleermuizen binnen deze gebieden.

De windturbine bevindt zich niet binnen een vaste vlieg- of migratieroute van vleermuizen en vormt dan ook geen barrière voor rondtrekkende vleermuizen.

Geconcludeerd kan worden dat het gebruik van de windturbine binnen het plangebied geen significant effect zal hebben op de instandhouding van vleermuissoorten die binnen en nabij het plangebied foerageren.

3.4. Vogels

3.4.1. Algemene beschrijving

Iedere inheemse vogelsoort is beschermd. In Noord-Brabant broeden circa 190 vogelsoorten. Het overgrote deel is zeer tot vrij zeldzaam en circa 30 vogelsoorten zijn (zeer) algemeen.

Tijdens de activiteiten moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Volgens de Natuurkalender van broedvogels varieert de broedperiode per soort in sterke mate. Zo bevindt de broedperiode van de Turkse tortel zich tussen begin februari en eind december en de periode van de blauwborst tussen begin april en eind juni.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest op een andere plek. Deze vogelnesten die eenmalig worden gebruikt vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze vogelsoorten is geen ontheffing nodig voor activiteiten buiten het broedseizoen. De aanvraag van een ontheffing is ook niet nodig als er maatregelen kunnen worden genomen die de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van een vogelsoort garanderen. Om er zeker van te zijn dat de geplande maatregelen voldoende zijn moeten de maatregelen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Dienst Regelingen.

Als de maatregelen niet kunnen worden uitgevoerd dan moet een ontheffing voor de vogelsoorten worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn, te weten:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Een ontheffing wordt niet verleend voor vogels in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en/of het belang: 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Lijst van jaarrond beschermde vogelnesten

Vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermt. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Op de volgende vier categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele jaar:

1. Nesten van de steenuil die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders (roek, gierzwaluw en huismus) die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en beperkt beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en beperkt beschikbaar. Van de 5 soorten broeden de slechtvalk, grote gele kwikstaart en ooievaar (zeer) zelden in Noord-Brabant, de kerkuil is iets minder zeldzaam.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Van de 7 soorten broeden de boomvalk, buizerd, havik, sperwer, wespandief en ransuil in Noord-Brabant.
5. Tot deze categorie behoren vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Tot de categorie 5 behoren momenteel 34 vogelsoorten. Met uitzondering van de zeearend, kortsnavelboomkruiper, kleine vliegenvanger, raaf, ruigpootuil en eidereend broeden alle soorten in Noord-Brabant. De draaihals, tapuit, brilduiker, glanskop en hop broeden echter zeer zeldzaam in Noord-Brabant. Daarentegen behoren tot de lijst ook enkele (zeer) algemene soorten, te weten de ekster, zwarte kraai, koolmees, pimpelmees en spreeuw. Andere (minder algemene) soorten die tot de categorie 5 behoren zijn de boerenzwaluw, huiszwaluw, oeverzwaluw, ijsvogel, blauwe reiger, groene specht, zwarte specht, grote en kleine bonte specht, bosuil, torenvalk, bonte en grauwe vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, zwarte mees, gekraagde en zwarte roodstaart. De soorten uit de categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Als een jaarrond beschermd nest is aangetroffen en deze door de ingreep zal verdwijnen is altijd een omgevingscheck nodig. Er moet dan worden vastgesteld of er voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden in de omgeving. Is dit niet het geval? Dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest worden aangeboden. Is dat ook niet mogelijk? Dan is de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk. Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager om gemotiveerd en gedocumenteerd te bepalen of een ontheffing nodig is gebaseerd op de feitelijke en ecologische omstandigheden van de betreffende soort.

3.4.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten.

Het plangebied is een foerageergebied en/of tijdelijke rustplaats voor de koolmees, pimpelmees, vink, merel, ekster, kauw, zwarte kraai, groenling, heggenmus, roodborst, gaai, houtduif en Turkse tortel. De kans dat enkele vogelsoorten ook broeden binnen het plangebied is zeer aannemelijk, in bijzonder geldt dit voor de ekster, zwarte kraai, merel en houtduif. Daarnaast kan het plangebied een foerageergebied en vooral ook tijdelijke rustplaats zijn voor (iets) minder algemene vogelsoorten zoals de torenvalk, sperwer en grote bonte specht. Door de herinrichting zal de huidige functie voor de vogelsoorten binnen het plangebied deels tot geheel verdwijnen. In de directe omgeving van het plangebied is echter voldoende en veelal ook geschikt leefgebied voor de vogels aanwezig.

Effecten van de windturbine op vogels

Vogels kunnen met het rotorblad of de mast van de windturbine in aanraking komen en daarbij gewond raken of sterven. Verwacht wordt dat het aantal slachtoffers echter zeer laag zal zijn, omdat de windturbine zich niet bevindt in een trek- of vliegroute van vogels en de turbine wordt geplaatst op een industrieterrein alwaar relatief weinig vogels verblijven.

Het geluid van de windturbine kan negatief effect hebben voor vogels, waarbij veelal een verstoringafstand geldt van 50 meter tot maximaal 600 meter van windturbine tot de verblijfplaats van vogels. Aangezien binnen deze afstand het veelal vogels betreft die verblijven in bossen, zal het verstoring effect echter relatief klein zijn.

Voor zover bekend is de windturbine niet gepland in een trekroute van vogels en ook niet in een lokale vliegroute tussen slaapplek en foerageergebied. De windturbine zal dan ook geen barrière vormen van trek- of pendelende vogels.

Geconcludeerd kan worden dat het gebruik van de windturbine binnen het plangebied geen significant effect zal hebben op de instandhouding van vogelsoorten die binnen en nabij het plangebied broeden, foerageren of rusten.

4. Toetsing Natura 2000

4.1. Beleid

Het wettelijke toetsingskader van de gebiedsbescherming is verankerd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet 1998), die op 1 oktober 2005 in werking is getreden. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, zijn hiermee in de nationale regelgeving verankerd.

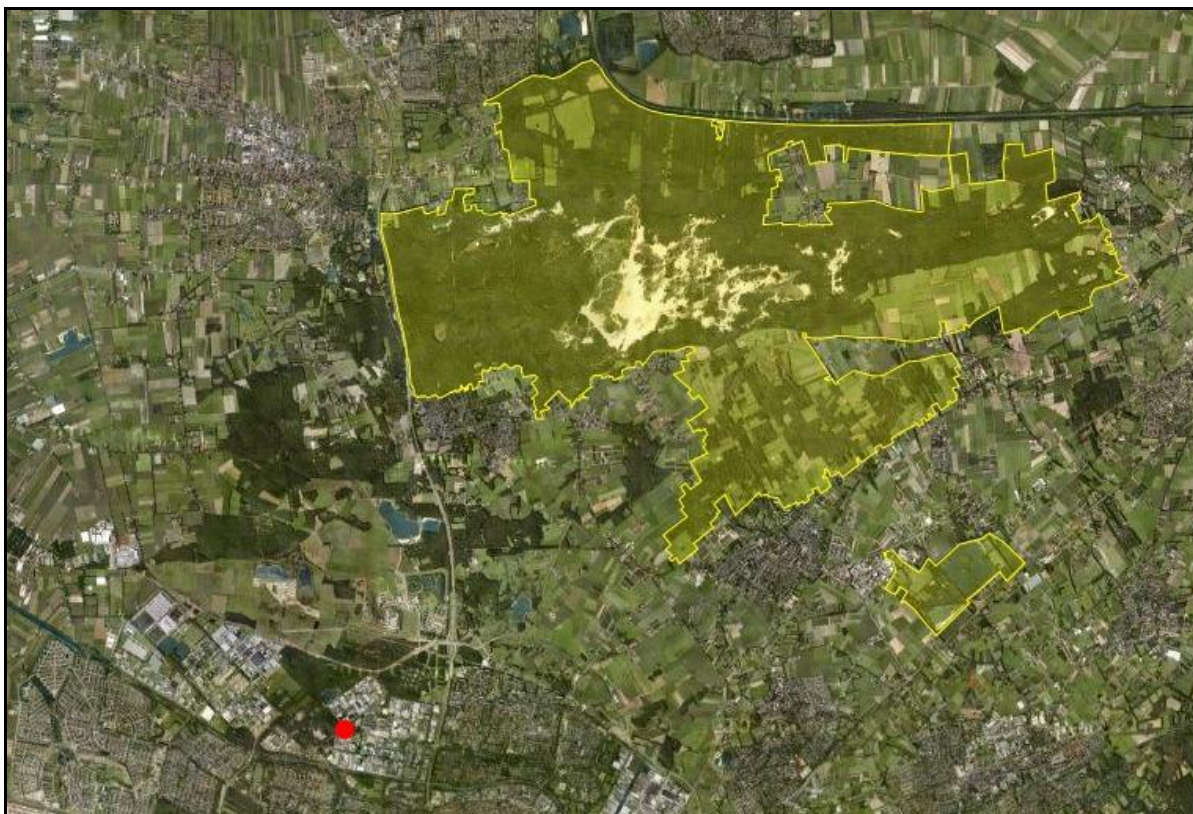
Om schade aan de natuurwaarden waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de NB-wet 1998 dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden.

Het toetsingschema bestaat uit een voortoets, habitattoets en ADC-toets. Een voortoets kan bestaan uit vier fasen, te weten een inventarisatie en analyse door middel van een verkennende fase, bureauonderzoek en/of veldonderzoek en een analyse van de effecten. Het kan zo zijn dat al na een verkennende fase de effecten voldoende bekend zijn. Mocht blijken dat er geen negatieve effecten ontstaan voor de habitattypen en soorten dan is de nadere uitwerking van de overige toetsen niet noodzakelijk.

4.2. De begrenzing van de Natura 2000 en het plangebied

Het plangebied is niet gelegen binnen of direct nabij een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natuur 2000-gebied bevindt zich op ruim 5 kilometer afstand van het plangebied en bestaat uit de Loonse en Drunense Duinen, Landgoed Plantloon, De Brand en De Leemkuilen. De begrenzing van het Natura 2000-gebied is weergegeven op afbeelding 2. Andere Natura 2000-gebieden, zoals de Langstraat en Kampina en Oisterwijkse Vennen bevinden zich op nog grotere afstand van het plangebied.

Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor habitattypen en –soorten die met name (zeer) gevoelig zijn voor externe activiteiten die vermeting, verontreiniging, verdroging of verzuring kunnen veroorzaken. De habitattypen en –soorten zijn niet gevoelig voor verstoring door geluid of trillingen. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied zijn er door de toekomstige activiteiten binnen het plangebied geen (in)directe effecten van de bestaande of toekomstige activiteiten te verwachten op de natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied.

Afbeelding 2: begrenzing Natura 2000 en plangebied (rode stip).

5. Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

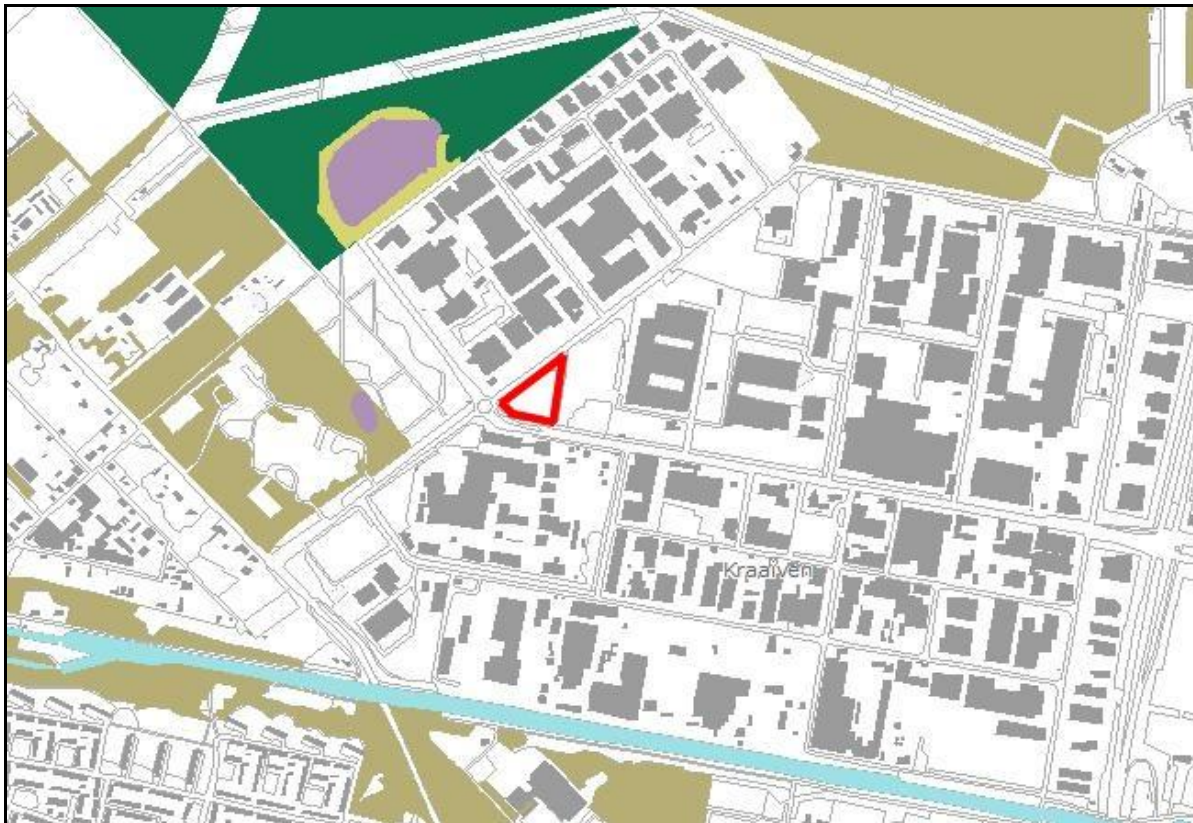
5.1. Beleid

In de Verordening ruimte Noord-Brabant is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) begrensd. De EHS is een robuust netwerk van bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuurgebieden, verbindingzones en beheersgebieden. De provincie heeft in 2009 het Natuurbeheerplan vastgelegd, dat bestaat uit twee kaarten, respectievelijk de ambitie- en de beheertypekaart. De beheertypekaart laat de huidige situatie zien en de ambitiekaart geeft de toekomstige en gewenste situatie weer. Het Natuurbeheerplan vormt de basis voor subsidies met betrekking tot beheer en inrichting. In het nieuwe beleid van de provincie met betrekking tot de EHS is nog duidelijker als voorheen de lijn gevolgd van een aaneengesloten ecologische structuur. Kleine(re) bosgebieden die buiten deze structuur liggen en ook niet voldoen aan specifieke natuurwaarden behoren volgens de provincie niet tot de EHS. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken. Indien de natuur- en landschapswaarden van de EHS worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Per saldo zal op planniveau of gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang. Indien er wel schade wordt veroorzaakt dan dient compensatie plaats te vinden.

5.2. De begrenzing van de EHS en het plangebied

Het plangebied is niet gelegen binnen dan wel direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde gebied dat onderdeel is van de EHS ligt op circa 200 meter van het plangebied en bestaat uit het resterende deel van Landgoed Charlotte. Binnen het Natuurbeheerplan zijn de bossen van het landgoed aangemerkt als Droog bos met productie en de bossen in De Mast (circa 500 meter vanaf het plangebied) als het beheertype Dennen-, eiken- en beukenbos. In beiden gebieden liggen ook wateren die op termijn worden omgevormd naar het beheertype Zuur ven en hoogveenven. Rond de waterplas langs de Wolterbeekstraat is tevens het beheertype Droog schraalgrasland aangegeven op de ambitiekaart van de provincie.

Genoemde beheertypen zijn (zeer) gevoelig voor verzuring, vermesting, verontreiniging en niet voor verstoring door geluid, licht of trillingen. De geplande activiteiten binnen het plangebied hebben dan ook geen negatieve gevolgen voor het behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden binnen de Ecologische Hoofdstructuur.

Afbeelding 3: begrenzing EHS volgens Verordening ruimte Noord-Brabant en plangebied (rode lijn).

6. Kadernota Groene Mal

6.1. Beleid

In de Kadernota Groene Mal is het beleid ten behoeve van behoud en ontwikkeling van een duurzaam functionerende ecologische structuur rondom de stad Tilburg en de kernen Berkel-Enschot en Udenhout vastgelegd. De Groene Mal is een doorvertaling van de EHS naar de Tilburgse situatie. Met name de ecologische verbindingen tussen bestaande bos- en natuurgebieden zijn binnen de Groene Mal sterk(er) aangezet. Doel van de Groene Mal is de verstedelijking te sturen. Aantasting van natuurgebieden wordt zoveel mogelijk voorkomen. Onvermijdbare incidentele ingrepen zullen gecompenseerd worden, bij voorkeur in de Groene Mal. Het bestemmingsplan vormt het juridisch kader voor de realisering van de Groene Mal.

6.2. De begrenzing van de Groene Mal en het plangebied

Binnen of direct nabij het plangebied bevinden zich geen elementen die onderdeel zijn van de Groene Mal van de gemeente Tilburg. Vanuit het gemeentelijk natuurbeleid rust daarom ook geen planologische gebiedsbescherming op het plangebied.

7. Conclusies en aanbevelingen

7.1. Flora- en faunawet

De aanvraag van een ontheffing van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 in het kader van de Flora- en faunawet is voor de geplande activiteiten niet noodzakelijk:

- voor soorten die opgenomen zijn in tabel 1 en binnen het plangebied (kunnen) voorkomen, zoals de huisspitsmuis, bosmuis, vos, het konijn en de bruine kikker;
- voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, omdat het plangebied door deze diersoorten alleen wordt gebruikt als foerageergebied en er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve en betere foerageergebieden aanwezig zijn, waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen gelegen buiten het plangebied niet wordt aangetast;
- voor (mogelijke) broedvogels zoals de ekster, zwarte kraai, merel en houtduif als het eventueel verwijderen van bomen en struiken plaats vindt buiten de broedperiode (begin maart tot en met eind augustus).

Op basis van de huidige inrichting en een deskundigenoordeel kan worden gesteld dat een gedetailleerder (jaarrond)onderzoek naar vleermuizen, broedvogels of andere beschermde soorten niet noodzakelijk is.

Effecten van de windturbine op vleermuizen

Van de soorten die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen is de rosse vleermuis de enige soort die regelmatig op een hoogte vliegt, waarbij aanraking met het rotorblad mogelijk is. De afgelopen jaren is het aantal waarnemingen van de rosse vleermuis in de omgeving van het plangebied echter zeer laag, alsook het aantal exemplaren, waarbij het meestal een-twee exemplaren betreft. De kans dat exemplaren van de rosse vleermuis in aanraking komen met de windturbine is dan ook maximaal bijzonder klein.

Het is mogelijk dat door de versturende werking (productie ultrasoon gesuis) van de windturbine het plangebied minder geschikt zal worden als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied is momenteel geen waardevol foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving van het plangebied is wel waardevol foerageergebied aanwezig op het Landgoed Charlotte en De Mast. Aangezien deze foerageergebieden zich bevinden op enkele honderden meters van het plangebied zal de versturende invloed van de windturbine zeer klein tot niet aanwezig zijn op foeragerende vleermuizen binnen deze gebieden.

De windturbine bevindt zich niet binnen een vaste vlieg- of migratieroute van vleermuizen en vormt dan ook geen barrière voor rondtrekkende vleermuizen.

Geconcludeerd kan worden dat het gebruik van de windturbine binnen het plangebied geen significant effect zal hebben op de instandhouding van vleermuissoorten die binnen en nabij het plangebied foerageren.

Effecten van de windturbine op vogels

Vogels kunnen met het rotorblad of de mast van de windturbine in aanraking komen en daarbij gewond raken of sterven. Verwacht wordt dat het aantal slachtoffers echter zeer laag zal zijn, omdat de windturbine zich niet bevindt in een trek- of vliegroute van vogels en de turbine wordt geplaatst op een industrieterrein alwaar relatief weinig vogels verblijven.

Het geluid van de windturbine kan negatief effect hebben voor vogels, waarbij veelal een verstoringafstand geldt van 50 meter tot maximaal 600 meter van windturbine tot de verblijfplaats van vogels. Aangezien binnen deze afstand het veelal vogels betreft die verblijven in bossen, zal het verstorend effect echter relatief klein zijn.

Voor zover bekend is de windturbine niet gepland in een trekroute van vogels en ook niet in een lokale vliegroute tussen slaapplek en foerageergebied. De windturbine zal dan ook geen barrière vormen van trek- of pendelende vogels.

Geconcludeerd kan worden dat het gebruik van de windturbine binnen het plangebied geen significant effect zal hebben op de instandhouding van vogelsoorten die binnen en nabij het plangebied broeden, foerageren of rusten.

7.2. Natura 2000, Ecologische Hoofdstructuur en Groene Mal

Het plangebied is niet gelegen binnen of direct nabij een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natuur 2000-gebied bevindt zich op ruim 5 kilometer afstand van het plangebied en bestaat uit de Loonse en Drunense Duinen, Landgoed Plantloon, De Brand en De Leemkuilen. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied zijn er door de toekomstige activiteiten binnen het plangebied geen (in)directe effecten van de bestaande of toekomstige activiteiten te verwachten op de natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied.

Het plangebied is niet gelegen binnen dan wel direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde gebied dat onderdeel is van de EHS ligt op circa 200 meter van het plangebied en bestaat uit het resterende deel van Landgoed Charlotte. De geplande activiteiten binnen het plangebied hebben geen negatieve gevolgen voor het behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden binnen de Ecologische Hoofdstructuur.

Binnen of direct nabij het plangebied bevinden zich geen elementen die onderdeel zijn van de Groene Mal van de gemeente Tilburg. Vanuit het gemeentelijk natuurbeleid rust daarom ook geen planologische gebiedsbescherming op het plangebied.

8. Literatuur en bronvermelding

Altenburg en Wymenga, 2011.

Ecologische beoordeling plaatsing windturbine nabij Atlasstraat te Tilburg. Feanwalden.

Ecologisch Adviesbureau Cools, 2002.

Planten en dieren op en langs het tracé van de Noordwesttangent. Deel 1: Methodiek onderzoek en beschrijving deelgebieden en deel 2: Analyse onderzoeksgegevens. Tilburg.

Ecologisch Adviesbureau Cools, 2005.

Effectenbeoordeling ontwikkeling bedrijventerrein op beschermde natuurwaarden Landgoed Charlotte te Tilburg. Tilburg.

Grontmij, 2009.

Ecologisch onderzoek Windpark Fujifilm. Houten.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2002.

Flora- en faunawet. 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2005.

Natuurkalender Broedvogels. 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009.

Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. 's-Gravenhage.

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.

Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. 's-Gravenhage.